



ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ



Yıl : 2018

Sayı : 40

ISSN : 1300-9206

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ DERGİSİ

ERZURUM - 2018

**ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ**

**ATATURK UNIVERSITY
DIRECTORATE OF FINE ARTS INSTITUTE**

YIL/YEAR: 2018

SAYI/ISSUE: 40

ISSN: 1300-9206

**GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
JOURNAL OF THE FINE ARTS INSTITUTE
GSED-40**

“Bilimsel Hakemli Bir Dergidir”

- Yılda İki Sayı Yayınlanır -

ERZURUM - 2018

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ATATURK UNIVERSITY JOURNAL OF THE FINE ARTS INSTITUTE

Sayı/Issue 40 - 2018

Yayımlayan / Published

Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü
Ataturk University Directorate Of Fine Arts Institute
ISSN: 1300-9206

Sahibi / Owner

Yönetim Kurulu Adına
Enstitü Müdürü
Doç. Dr. Ahmet Selim DOĞAN

Yayın Yönetmeni / Editor

Dr. Öğr. Ü. Koray ÇELENK

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Mustafa BULAT
Prof. Dr. Yasemin YAROL
Prof. Dr. Ayşe Pınar ARAS
Doç. Dr. Yunus BERKLİ
Doç. Dr. Ayşe Aslıhan EROĞLU
Dr. Öğr. Ü. Önder YAĞMUR
Dr. Öğr. Ü. Zafer LEHİMLER

Dizgi / Typesetting

Ufuk ÇETINKAYA

İngilizce Editörü / Foreign Language Editor

Dr. Öğr. Ü. Deniz ARAS

Teknik Redaksiyon / Technical Reducation

Dr. Öğr. Ü. Dr. Koray ÇELENK

Yazı İşleri / Editorial Secretary

Nejla YİĞİT

Yazışma Adresi / Correspondence

Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü 25240
ERZURUM Tel: 0 442 231 14 70
e-mail: gsem@atauni.edu.tr

Baskı/Press

Zafer Medya
Yenikapı Caddesi, Kadıoğlu Sokak
Yakutiye/ERZURUM
0442 234 22 85



Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Sistemi (ULAKBİM), Academia Social Science Index (ASOS) ve Acar Index tarafından indekslenmektedir.

Makalelerin Bilim ve Dil Sorumluluğu Yazarlara Aittir.

Dergi Hakem Kurulu

Prof. Dr. Abdülkadir YILMAZ	(Bayburt Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet Şinasi İŞLER	(Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Alev Kuru	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Aydın UĞURLU	(Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Prof. Dr. Aytekin ALBUZ	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Bilal SEZER	(Uşak Üniversitesi)
Prof. Dr. Cengiz ŞENGÜL	(Akdeniz Üniversitesi)
Prof. F. Gonca İLBEYİ DEMİR	(Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Hagigat MUHARREMOVA	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Mehmet KAVUKCU	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Cihat CAN	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Mehmet Reşat BAŞAR	(İstanbul Aydın Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa BULAT	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Mümtaz DEMİRKALP	(Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Mümtaz SAĞLAM	(Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Namık Kemal SARIKAVAK	(Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Naci İSPİR	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Oğuz ADANIR	(Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Ömer Faruk TAŞKALE	(Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)
Prof. Dr. Özer KANBUROĞLU	(Kocaeli Üniversitesi)
Prof. Dr. Pınar ARAS	(Atatürk Üniversitesi)
Prof. Sadık ÖZÇELİK	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Salih AKKAŞ	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Seval YAVUZ	(Mustafa Kemal Üniversitesi)
Prof. Şeyda ÇILDEN	(Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Zahide İMER	(Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet Selim DOĞAN	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Ardan ERGÜVEN	(Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Attila DÖL	(Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
Doç. Ayça ALPER AKÇAY	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Barış DEMİRCİ	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Barış KARAELEMA	(Gazi Üniversitesi)
Doç. Ceren BULUT YUMRUKAYA	(Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç. Dr. Erhan ÖZDEN	(İstanbul Üniversitesi)
Doç. Evren KAVUKCU	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Fikret HAŞİMOV	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Günseli PİŞKİN	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Oğuz DİLMAÇ	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Yakup GÖKDAŞ	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Yunus BERKLİ	(Atatürk Üniversitesi)

Dr. Öğr. Ü. Ahmet FEYZİ	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Ali Korkut ULUDAĞ	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Aydın ZOR	(Akdeniz Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Bünyamin AYDEMİR	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Mehmet Can PELİKOĞLU	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Mine ARTU MUTLUGÜN	(Yalova Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Nurcan KUTLU YAPICI	(Pamukkale Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Safiye SARİ	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Emrah LEHİMLER	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Gökalp PARASIZ	(Balıkesir Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Koray ÇELENK	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Mehmet Ferruh HAŞILOĞLU	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Önder YAĞMUR	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Şeyda ERASLAN TAŞPINAR	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Tamer TEMEL	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Yavuz ŞEN	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Zafer LEHİMLER	(Atatürk Üniversitesi)

GSED-40. Sayı Hakemleri

Prof. Dr. Pınar ARAS	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet Selim DOĞAN	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Ayça ALPER AKÇAY	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Barış DEMİRCİ	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Barış KARAELEMA	(Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Erhan ÖZDEN	(İstanbul Üniversitesi)
Doç. Evren KAVUKCU	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Günseli PİŞKİN	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ	(Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Oğuz DİLMAÇ	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Ahmet FEYZİ	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Mehmet Can PELİKOĞLU	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Mine ARTU MUTLUGÜN	(Yalova Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Nurcan KUTLU YAPICI	(Pamukkale Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Safiye SARİ	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Koray ÇELENK	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Mehmet Ferruh HAŞILOĞLU	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Şeyda ERASLAN TAŞPINAR	(Atatürk Üniversitesi)
Dr. Öğr. Ü. Yavuz ŞEN	(Atatürk Üniversitesi)

Atatürk Üniversitesi

Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi Yayın İlkeleri

Journal of the Fine Arts Institute the Principal of the Publication

1995 den beri ISSN 1300-9206 Süreli yayınlar numarası ile yılda iki kez yayınlanmakta olan Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, ulusal hakemli ve bilimsel içerikli resmi yayın organıdır. Derginin yayın dili Türkçe ve İngilizce olup, sosyal bilimlerin farklı alanlarında yapılmış bilimsel nitelikli araştırma yazıları yayınlanır.

Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi'ne gönderilen yazıların inceleme ve değerlendirmeye alınabilmesi için aşağıdaki şartların yerine getirilmesi gerekmektedir.

1. Gönderilen yazılar daha önce herhangi bir şekilde yayınlanmamış ya da yayınlanmak üzere herhangi bir yayın organına gönderilmemiş orijinal makale olmalıdır.

2. Editörler Kurulu Yazım Kurallarına uymayan yazıları yayınlamak, düzeltmek üzere yazarına geri göndermek ve biçimce düzenlemek yetkisine sahiptir.

3. Yayınlanmak üzere gönderilen yazılar teknik değerlendirme aşamasına geçtikten sonra Yayın Kurulu'nun uygun gördüğü en az iki hakem tarafından değerlendirilir ve yayınlanması uygun görülürse dergide basılır.

4. Yayın için gönderilmiş çalışmaların gecikme veya diğer bir nedenle dergiden çekmek isteyenlerin bir yazı ile başvurmaları gerekmektedir.

5. Dergiye gönderilen yazılara telif hakkı ödenmez.

6. Yazıların, Türk Dili Kurumu "Yeni Yazım Kılavuzu" ile Türkçe yazım kurallarına uygun olması gerekmektedir.

Makale Yazım Düzeni

Dergimize gönderilecek yazıların aşağıdaki şekil özelliklerini taşıması yayın birliği açısından zorunludur.

1. Yazar(lar)ın adı ve soyadı, unvanı, çalıştığı kurum ve e-posta adresi belirtilmelidir.

2. Makalelere 10-12 kelimeyi geçmeyen ana başlık, 200 kelimeyi geçmeyen Özet, 3-10 kelime arasında anahtar kelimeler yazılmalıdır. Türkçe başlığın tümü büyük harflerle, İngilizce başlığın ise sadece ilk harfleri büyük yazılmalıdır.

3. Makale başlığı ve yazar ismi, özet, anahtar kelimeler, makalenin İngilizce başlığı, abstract, keywords, makale metni, kaynakça, ekler sırası ile yazılmalıdır.

4. Yazı Microsoft Word yazılım programı ile Times New Roman 11 punto ile 1.15 satır aralıklı, metin ebadı 16 x 24 cm. ölçülerinde 20 sayfayı geçmeyecek şekilde tek sütun halinde hazırlanarak teslim edilmelidir. Dipnotlar 10 punto ile tek satır aralığıyla yazılmalıdır.

5. Şekil ve Tablolar her biri ayrı bir sayfada ve sayfa sırası takip edilmek suretiyle verilmelidir. Şekil adı, şeklin altında, tablo başlığı tablonun üzerinde yer almalıdır. Şekil ve tablo numaraları 1, 2, 3, ... gibi verilmelidir.

6. Yararlanılan kaynaklar, eğer varsa notlardan sonra ayrı bir sayfada “Kaynakça” başlığı altında verilmelidir. Kaynakça göstermek zorunludur. Makale yazım kurallarının ayrıntıları için bakınız.

<http://www.atauni.edu.tr/#!sayfa=makale-yazim-kurallari>

İÇİNDEKİLER

Yüksel GÖĞEBAKAN

ALTERNATİF ÖĞRENME MEKANLARI OLARAK MÜZELERİN EĞİTİM-
ÖĞRETİMDE KULLANILMASININ ÖNEMİ

The Importance of Using Museums in Education and Training as Alternative
Learning Spaces

(9-41)

Emrah LEHİMLER-Cumhur CENGİZ

ARMONİ DERSİNE İLİŞKİN TUTUM ÖLÇEĞİ GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

A Development Study of Attitude Scale Related to Harmony Course

(42-55)

Lokman ZOR

KARABAĞ SAVAŞI'NIN AZERBAIJAN SİNEMASINDAKİ SUNUMU:
NABAT FİLMİ ÖRNEĞİ

The Presentation of Karabakh War in Azerbaijan Cinema: "Nabat"

(56-70)

Gökalp PARASIZ-Aytekin ALBUZ

KEMAN EĞİTİMİNDE ÇAĞDAŞ TÜRK MÜZİĞİ ESERLERİNİN
SESLENDİRİLMESİNDE HAZIRLAYICI ALIŞTIRMALARIN ETKİLİLİK
YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

The Analysis on the Effectiveness of Preparatory Exercises in the Vocalization
of the Contemporary Turkish Music Works in Violin Education

(71-88)

Ufuk UGUR-Sezen ALTAY

METİNLERARASILIK BAĞLAMINDA FANTASTİK TÜRK VE
AMERİKAN SİNEMASI: DRAKULA

The Fantastic Turkish and American Cinema within The Context of
Intertextuality: Drakula

(89-116)

Burçak BALAMBER

ONBEŞİNCİ YÜZYILDA İYİ ÖLME SANATI: ARS MORIENDI

The Art of Dying Well in the 15th Century: Ars Moriendi

(117-133)

Hüseyin Kurtuluş ÖZGEN

PİNA BELGESELİNDEKİ BAROK ETKİ

The Baroque Influences in *Pina* Documentary

(134-149)

Yakup GÖKDAŞ

SURİYE VE IRAK'TA YAĞMALANAN ESERLERİN TARİHİ,
SOSYOLOJİK BOYUTU

The Sociological Dimension and the History of the Looted Artifacts in Syria
and Iraq

(150-164)

Aysun CANÇAT

YENİ MEDYA SANATI ÜZERİNE

On the New Media Art

(165-178)

Mahmut KIVANÇ-Yavuz ŞEN

ERZURUM YÖRESİNE AİT OYUN HAVALARININ GÜNÜMÜZ İCRASI
YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

An Analysis on the Traditional Dance Music of Erzurum Region within the
Current Performances

(179-209)

ERZURUM YÖRESİNE AİT OYUN HAVALARININ GÜNÜMÜZ İCRASI YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

Mahmut KIVANÇ

Yavuz ŞEN

Öz

Bu araştırmada Erzurum yöresine ait oyun havalarının, günümüz icrası açısından incelenerek genel özelliklerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma, Erzurum yöresine ait oyun havalarının günümüzdeki icra farklılıklarının incelenerek ortaya konulması bakımından önem taşımaktadır. Araştırma, TRT THM repertuarına yönelik betimsel bir araştırma olup, oyun havalarından veriler elde etmeye yönelik tarama (survey) modeli ve sözlü görüşme (mülakat) tekniği kullanılmıştır. Yapılan görüşmeler esnasında; mahalli icracılara, örnekleme oluşturan eserlerden bildikleri çaldırılarak ses kaydı alınmış olup, eserlerin repertuvarındaki notası ile günümüzdeki icra farklılıklarının belirlenebilmesi amacıyla alınan ses kayıtlarının analizi yapılmıştır. Araştırmanın evreni, TRT Türk halk müziği repertuarında yer alan 682 adet oyun havasından oluşmaktadır. Örnekleme ise, TRT Türk halk müziği repertuarında yer alan Erzurum yöresine ait 29 adet (sözsüz) oyun havasından oluşmaktadır.

Yörede yaşayan mahalli icracılara oyun havaları, klarnet ve zurna çalgılarıyla çaldırılarak sesli ve yazılı olarak kayıt altına alınmış ve incelenmiştir. Bu incelemeler neticesinde eserlerin günümüzdeki icrası ile TRT (Türkiye Radyo Televizyon) THM (Türk Halk Müziği) repertuarında yer alan notaları karşılaştırıldığında eserler arasında benzerlik ve farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılıkların mahalli icracıların nota bilmemesi nedeniyle eserleri dinleyerek yada usta çırak ilişkisiyle belleğe kaydetmek suretiyle öğrenmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. İcrada yapılan ekleme veya çıkarmaların yoruma dayalı icra farklılıklarından olduğu tespit edilmiştir. Fakat bu farklılıkların eserlerdeki ana ezgi ve ritmik yapıyı bozmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Erzurum Yöresi, Türk Halk Müziği, Oyun Havaları, Mahalli İrcacılar.

An Analysis on the Traditional Dance Music of Erzurum Region within the Current Performances

Abstract

In this research, it was aimed to determine the general characteristics of the traditional dance music belonging to Erzurum region from the point of view of the present day. The research is important in terms of presenting the performance differences of the traditional dance music belonging to Erzurum region today. The study is a descriptive research for the TRT (Turkey Radio Television) TFM (Turkish Folk Music) repertoire. In this study, the survey model and interview technique were used to obtain data from the traditional dance music. During the interviews; voice recordings were taken by playing the songs by local performers that were known from the samples that constitute the sample and the analysis of the sound recordings were made in order to determine the current performance differences with the notes

¹Bu çalışma Mahmut KIVANÇ tarafından yapılan "Erzurum Yöresine Ait Oyun Havalarının Farklı Değişkenler Yönünden İncelenmesi" isimli Yüksek Lisans tezinden türetilerek üretilmiştir.

²Araştırmacı, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Yüksek Lisans Mezunlu, kivancolaji@hotmail.com

³Dr. Öğr. Ü., Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü, yavuzsen@atauni.edu.tr

of the repertoires of the works. The universe of the study consists of 682 pieces of the traditional dance music which are included in the TRT Turkish folk music repertoire. The sample is composed of 29 (non-verbal) traditional dance music belonging to Erzurum region which are found in TRT Turkish folk music repertoire.

The living local performers playing the traditional dance music with clarinet and zurna in the region were recorded in voice, written and examined. As a result of these examinations, it was determined that there has been similarities and differences between the performance of the works of present time and the notes included in TRT TFM repertoire. These differences are thought to have been caused by local performers' learning by listening to the works and recording them with the master-apprentice relationship because the local performers do not know performing music with note. It has been determined that additions and subtractions made in performances arise from the performance differences based on interpretation. Yet, it was understood that these differences did not change the main melody and rhythm in the works.

Key Words: Erzurum Region, Turkish Folk Music, Traditional Dance Music, Local Performers.

1- Giriş

“Kültür, toplumun üyesi olarak insanın, yaşayarak, yaparak öğrendiği ve aktarıp öğrettiği maddi manevi her şeyden oluşan karmaşık bütündür. Kültür, toplumu oluşturan kişileri, onları bir arada tutan, birbirine bağlayan dil ve haberleşme süreçlerini, sanatlarını, inançlarını, törelerini vs. içine alan bir yapıdır” (Güvenç, 2002: 15). “Çağlar boyu birçok kültüre ev sahipliği ve tanıklık etmiş olan Anadolu ve ülkemiz coğrafyasında, Orta Asya’dan taşıdığımız diğer kültür unsurları gibi müziğimiz de geldiği ortamın kültürüyle, müziğiyle doğal etkileşime girmiş, daha da zenginleşmiş ve günümüze kadar bu zenginliğini taşımış bir kültür unsuru olarak, Türk toplumunun kültürünün yeniden-üretim ve taşıyıcılığında büyük etkenlerden biri olmuştur” (Büyükyıldız, 2009: 63). Gelenek, kültürün kuşaktan kuşağa geçerek zamanımıza kadar ulaşmış belli öğelerinde varlığını sürdürür (Uçan, 2005: 309). Gelenek, toplumun özel niteliği, özgünlüğüdür (Bayraktar, 1992: 95).

Her ulusun kendi halkının genel folklor kuralları içinde oluşan bir sanatı vardır. Örf, âdet ve gelenekler içinde doğan bu halk sanatı, ezgi ve ritimden oluşmuşsa halk müziği, söz ve şiirden oluşmuşsa halk edebiyatı, eğer bir takım ritmik hareketlerden oluşmuşsa halk oyunları adı altında kültür varlığını sürdürür (Hoşsu, 1997: 3). Halk müziği, yalnızca dili değil, aynı zamanda kültürün diğer birçok öğesini de çağlar boyu taşıyan önemli bir araç olmasının yanında, aynı zamanda da kültürün bir parçası olmuştur (Büyükyıldız, 2009: 82). Halk kültürünün en derin yansımalarını görebileceğimiz halk müziği geçmişten günümüze yaşatılarak, en güzel örneklerini vermeyi sürdürmektedir. “Halkın kültürü hangi düzeyde ve konumda olursa olsun kendi yapısını yansıtan sanatçıları çıkaracaktır. Bir topluluğun kültürü zaman boyutundaki sürekli oluşumdur, statik değil dinamiktir. Bu da bize bir kültürde oluşan eserlerin çağın ve seslendikleri kitlenin kültür anlayışı ve beğenisine göre nasıl şekillendiğini göstermektedir” (Artun, 2011: 225).

Halk müziğinde zenginlik ve çeşitliliğin en önemli taşıyıcıları ve kaynağı mahalli sanatçılar ve ozanlardır (Büyükyıldız, 2009: 131). Mahalli sanatçılar yetiştikleri kültür ve geleneğin ekseninde icra ettikleri sanatı, topluma sevdiren, ileten elçilerdir. Geleneksel kültür varlıklarımızın korunması ve yaşatılmasında mahalli sanatçıların/ırcacıların önemi bilinmektedir. Değişen zaman ve koşullara rağmen sahip olduğumuz kültür mirası halk ezgileri neredeyse her yörede gönüllü elçiler tarafından sahiplenilip, yaşatılmaktadır. Halkın kültür

ürünleri, müziği, geleneği korunduğu ölçüde, yöresel müziklerimiz/ezgilerimiz halk sanatının vazgeçilmez öğelerinden olmaya devam edecektir.

1.1. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi, “TRT THM repertuarında bulunan Erzurum yöresine ait oyun havalarının mahalli icracıların görüş ve seslendirmeleri sonucunda günümüzde icra farklılıkları var mıdır? şeklinde oluşturulmuştur.

1.2. Amaç ve Önem

Bu çalışmada; Erzurum yöresine ait oyun havalarının (sözsüz) günümüz mahalli icracıları tarafından bilinip bilinmeme durumları ve TRT THM repertuarında yer alan kayıtlar ile günümüzdeki icra farklılıklarının belirlenerek ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Erzurum yöresine ait oyun havalarının günümüzdeki icra farklılıklarının incelenerek ortaya konulması bakımından önem taşımaktadır.

2. Yöntem

Araştırma, TRT THM repertuarına yönelik betimsel bir araştırma olup, oyun havalarından veriler elde etmeye yönelik tarama (survey) modeli ve sözlü görüşme (mülakat) tekniği kullanılmıştır. Yapılan görüşmeler esnasında; mahalli icracılara, örnekleme oluşturan eserlerden bildikleri çaldırılarak ses kaydı alınmış olup, eserlerin repertuvarındaki notası ile günümüzdeki icra farklılıklarının belirlenebilmesi amacıyla alınan ses kayıtlarının analizi yapılmıştır. “Görüşme (interview, mülakat), sözlü iletişim yolu ile veri toplama (soruşturma) tekniğidir. Görüşme, çoğunlukla, yüz yüze yapılmakta ise de, telefon ve televizyonlu telefon gibi anında ses ve resim iletilicileri ile de olabilir” (Karasar, 2005: 165).

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, TRT THM repertuarında yer alan 682 oyun havasından oluşmaktadır. Örneklemi ise TRT repertuarında yer alan Erzurum yöresine ait 29 adet (sözsüz) oyun havası oluşmaktadır.

Tablo 1

TRT THM Repertuarında Yer Alan Erzurum Yöresine Ait Oyun Havaları (TRT, 2000: 5-6).

Rep. No	Eser Adı	Kimden Alındığı	Derleyen	Notaya Alan
346	Ağırlama (Dadaş Dinlendirme Havası)	----	Suat Işıklı	Suat Işıklı
570	Ağırlama	Yöre Ekibi	TRT THM Erz. Rad.	Fuat Lehimler
161	Aşırma	TRT THM Erz. Rad.	TRT THM Erz. Rad.	Yücel Paşmakçı
406	Başbar	A. Abay-T. Udun	Plaktan	Nilgün Akkuş
450	Berde	Yöre Ekibi	TRT Müz. Da. Bşk.	Okyay Kösegil
194	Çayır İnce Biçemedim (Osman Ağa)	S. Işıklı-F. Lehimler-O. Mavilioğlu	TRT THM Erz. Rad.	Yücel Paşmakçı
373	Cingenler	A. Abay-T. Udun	Plaktan	Nilgün Akkuş
217	Dahlenk	S. Işıklı-O. Mavilioğlu	TRT Müz. Da. Bşk	Erkan Sürmen
545	Daldalan	Yöre Ekibi	Arif Sağ	Arif Sağ
404	Dello	A. Abay-T. Udun	Plaktan	Nilgün Akkuş
345	Dellov (Düz Dellov)	Suat Işıklı	Suat Işıklı	Suat Işıklı
163	Gelin Çıkarma Havası	S. Işıklı-F. Lehimler- O. Mavilioğlu	TRT THM Erz. Rad.	Yücel Paşmakçı
61	Halay (Ankara Postası)	Binali Selman	Ahmet Yamacı	Ahmet Yamacı
158	Hekkari	Binali Selman	Ahmet Yamacı	Ahmet Yamacı
391	Hoş Bilezik	A. Keskin-I. Uslu	TRT THM Erz. Rad.	K.Tuna-O. Kösegil
141	İkinci Bar	A. Abay-T. Udun	Plaktan	Nilgün Akkuş
3	Koçeri Bar Havası	Seyfettin Sıgmaz	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
395	Koçeri	A. Abay-T. Udun	Plaktan	Nilgün Akkuş
343	Nare	Suat Işıklı	Suat Işıklı	Suat Işıklı
405	Nare	A. Abay-T. Udun	Plaktan	Nilgün Akkuş
572	Paşa Köşkü	Yöre Ekibi	TRT THM Erz. Rad.	Fuat Lehimler
344	Sallama	Yöre Ekibi	Suat Işıklı	Suat Işıklı
119	Tamzara	----	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
381	Tamzara	A. Abay-T. Udun	Plaktan	Nilgün Akkuş
334	Tavuk Barı	Seyfettin Sıgmaz	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
392	Temir Ağa	A. Keskin-I. Uslu	----	K.Tuna-O. Kösegil
347	Tersine (Döne)	Suat Işıklı	Suat Işıklı	Suat Işıklı
393	Uzun Dere	A. Keskin-I. Uslu	TRT THM Erz. Rad.	K.Tuna-O. Kösegil
498	Yayvan (Erkek Barı)	A. Keskin-I. Uslu	TRT THM Erz. Rad.	K.Tuna-O. Kösegil

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın modeli kapsamında mahalli icracılarla yapılan sözlü görüşmelerden elde edilen bilgiler, Erzurum yöresine ait oyun havalarının verilerini oluşturmuştur. Bu kapsamda; TRT yazılı materyalleri çalışmanın ortaya çıkmasında önemli veri kaynakları olmuşlardır. Oyun havalarının günümüzdeki icrasında benzerlik ve farklılıkların tespiti amacıyla mahalli icracıların görüşleri alınmıştır. Kişilerin isimleri açıklanmayarak mahalli icracılar için (Mİ) kod sistemi ile ifadelendirilmiştir. Mahalli icracılarla yapılan görüşmelerde; nota bilmedikleri için eserleri, usta çırak ilişkisi içerisinde kulaktan duydukları gibi icra ettiklerini ifade etmişlerdir. Eserler, klarnet ve zurna çalgıları ile çaldırılarak kayıt altına alınmıştır.

Tablo 2

Mahalli İcracı Genel Bilgileri

Kişi Kod No	Mesleği	Müziğe Başlama Yılı
Mİ1	Memur	1983
Mİ2	Esnaf	1982
Mİ3	Emekli	1980

2.2.1. Mİ1, Mİ2, Mİ3'ün Erzurum Yöresi Oyun Havalarını Bilip Bilmeme Durumları

Mİ1, Erzurum yöresine ait olan oyun havası eserlerinin çoğunlukla bar havası olduğunu, aşağıda yer alan bazı eserleri kendi üstadlarında çalmadığını dolayısıyla kendisinde bilmediğini ifade etmektedir. İcracının Erzurum yöresine ait oyun havalarından bildiği ve bilmediği eserler Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3

Mİ1'in Bildiği ve Bilmediği Eserler

Rep No.	Bilinen Eserler	Rep. No	Bilinmeyen Eserler
346	Ağırlama (Dadaş Dinlendirme Havası)	570	Ağırlama
161	Aşırma	450	Berde
406	Başbar	345	Delloy (Düz Delloy)
194	Çavır İnce Biçemedim (Osman Ağa)	61	Halay
373	Çingenler	158	Hekkari
217	Dahlenk	3	Koçeri Bar Havası
545	Daldalan	381	Tamzara
404	Dello	-----	-----
163	Gelin Çıkarma Havası	-----	-----
391	Hoş Bilezik	-----	-----
141	İkinci Bar	-----	-----
395	Koçeri	-----	-----
343	Nare	-----	-----
405	Nare	-----	-----
572	Paşa Köşkü	-----	-----
344	Sallama	-----	-----
119	Tamzara	-----	-----
334	Tavuk Barı	-----	-----
392	Temir Ağa	-----	-----
347	Tersine (Döne)	-----	-----
393	Uzun Dere	-----	-----
498	Yayvan (Erkek Barı)	-----	-----

Mİ1, Erzurum yöresine ait oyun havalarından 22 eseri bilmekte ve zurna ve klarnet çalgıları ile icra etmektedir. İcracı eserlerden 570 rep. no'lu Ağırlama, 450 rep. no'lu Berde, 345 rep. no'lu Delloy (Düz Delloy), 61 rep. no'lu Halay, 158 rep. no'lu Hekkari, 3 rep. no'lu Koçeri Bar Havası ve 381 rep. no'lu Tamzara eserlerini bilmediğini ve eserlerin bu yörede çalınan oyun havaları olmadığını ifade etmektedir.

Mİ2, Erzurum yöresi folklorüne, çalgılarıyla eşlik ederek birçok ödül ve dereceler almıştır. İcracının Erzurum yöresine ait oyun havalarından bildiği ve bilmediği eserler Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4

Mİ2'nin Bildiği ve Bilmediği Eserler

Rep No.	Bilinen Eserler	Rep. No	Bilinmeyen Eserler
346	Ağırlama (Dadaş Dinlendirme)	570	Ağırlama
161	Aşırma	450	Berde
406	Başbar	194	Çayır İnce Biçemedim (Osman Ağa)
373	Çingenler	345	Delloy (Düz Delloy)
217	Dahlenk	61	Halay
545	Daldalan	158	Hekkari
404	Dello	3	Koçeri Bar Havası
163	Gelin Çıkarma Havası	343	Nare
391	Hoş Bilezik	572	Paşa Köşkü
141	İkinci Bar	381	Tamzara
395	Koçeri	-----	-----
405	Nare	-----	-----
344	Sallama	-----	-----
119	Tamzara	-----	-----
334	Tavuk Barı	-----	-----
392	Temir Ağa	-----	-----
347	Tersine (Döne)	-----	-----
393	Uzun Dere	-----	-----
498	Yayvan (Erkek Barı)	-----	-----

Mİ2, Erzurum yöresine ait oyun havalarından 19 eseri bilmekte ve çalgısı ile icra etmektedir. İcracı eserlerden 570 rep. no'lu Ağırlama, 450 rep. no'lu Berde, 194 rep. no'lu Çayır İnce Biçemedim (Osman Ağa), 345 rep. no'lu Delloy (Düz Delloy), 61 rep. no'lu Halay, 158 rep. no'lu Hekkari, 3 rep. no'lu Koçeri Bar Havası, 343 rep. no'lu Nare, 572 rep. no'lu Paşa Köşkü, 381 rep. no'lu Tamzara eserlerini bilmediği ve eserlerin bu yörede çalınan oyun havaları olmadığını ifade etmektedir.

Mİ3, Yörede yaşayan birçok üstatdan eğitim almıştır. Günümüzde yöresel sanatçı olarak Erzurum kültürüne zurna, klarnet çalgıları ile hizmet etmektedir. İcracının Erzurum yöresine ait oyun havalarından bildiği ve bilmediği eserler Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5

Mİ3'ün Bildiği ve Bilmediği Eserler

Rep No.	Bilinen Eserler	Rep. No	Bilinmeyen Eserler
346	Ağırlama (Dadaş Dinlendirme Havası)	570	Ağırlama
161	Aşırma	450	Berde
406	Başbar	345	Delloy (Düz Delloy)
194	Çayır İnce Biçemedim (Osman Ağa)	61	Halay
373	Çingenler	158	Hekkari
217	Dahlenk	3	Koçeri Bar Havası
545	Daldalan	381	Tamzara
404	Dello	-----	-----
163	Gelin Çıkarma Havası	-----	-----
391	Hoş Bilezik	-----	-----
141	İkinci Bar	-----	-----
395	Koçeri	-----	-----
343	Nare	-----	-----
405	Nare	-----	-----
572	Paşa Köşkü	-----	-----
344	Sallama	-----	-----
119	Tamzara	-----	-----
334	Tavuk Barı	-----	-----
392	Temir Ağa	-----	-----
347	Tersine (Döne)	-----	-----
393	Uzun Dere	-----	-----
498	Yayvan (Erkek Barı)	-----	-----

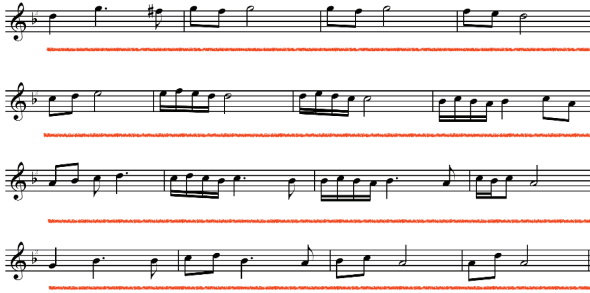
Mİ3, Erzurum yöresine ait oyun havalarından 22 eseri bilmekte ve çalgısı ile icra etmektedir. İcracı 570 rep. no'lu Ağırlama, 450 rep. no'lu Berde, 345 rep. no'lu Delloy (Düz Delloy), 61 rep. no'lu Halay, 158 rep. no'lu Hekkari, 3 rep. no'lu Koçeri Bar Havası ve 381 rep.

no'lu Tamzara eserlerini bilmediği ve bu eserlerin günümüzde yörede icra edilmediğini ifade etmektedir.

3. Bulgular ve Yorum

3.1. Mahalli İcraçılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Ağırılama (Dadaş Dinlendirme Havası) Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Ağırılama (Dadaş Dinlendirme Havası) Eserinin Yorumlanması



Şekil 1. Mİ1'e göre Ağırılama (Dadaş Dinlendirme Havası) eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Ağırılama (Dadaş Dinlendirme Havası) Eserinin Yorumlanması



Şekil 2. Mİ2'ye göre Ağırılama (Dadaş Dinlendirme Havası) eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Ağırılama (Dadaş Dinlendirme Havası) Eserinin Yorumlanması

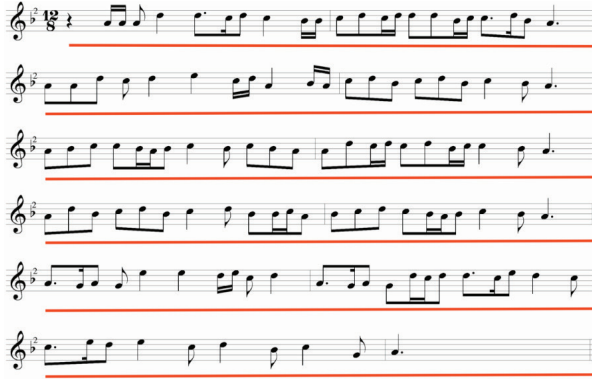


Şekil 3. Mİ3'e göre Ağırılama (Dadaş Dinlendirme Havası) eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.2. Mahalli İcraçılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Aşırma Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Aşırma Eserinin Yorumlanması



Şekil 4. Mİ1'e göre Aşırma eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Aşırma Eserinin Yorumlanması



Şekil 5. Mİ2'ye göre Aşırma eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Aşırma Eserinin Yorumlanması



Şekil 6. Mİ3'e göre Aşırma eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.3. Mahalli İcracılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Başbar Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Başbar Eserinin Yorumlanması



Şekil 7. Mİ1'e göre Başbar eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

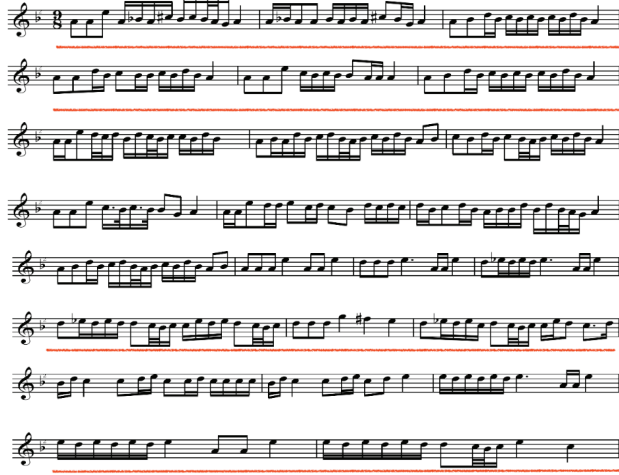
Mİ2'ye Göre Başbar Eserinin Yorumlanması



Şekil 8. Mİ2'ye göre Başbar eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Başbar Eserinin Yorumlanması



Şekil 9. Mİ3'e göre Başbar eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.4. Mahalli İcracıardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Çayır İnce Biçemedim (Osman Ağa) Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Çayır İnce Biçemedim (Osman Ağa) Eserinin Yorumlanması



Şekil 10. Mİ1'e göre Çayır İnce Biçemedim (Osman Ağa) eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Çayır İnce Biçemedim (Osman Ağa) Eserinin Yorumlanması



Şekil 11. Mİ3'e göre Çayır İnce Biçemedim (Osman Ağa) eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.5. Mahalli İcracılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Çingenler Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Çingenler Eserinin Yorumlanması



Şekil 12. Mİ1'e göre Çingenler eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Çingenler Eserinin Yorumlanması



Şekil 13. Mİ2'ye göre Çingenler eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Çingenler Eserinin Yorumlanması



Şekil 14. Mİ3'e göre Çingenler eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.6. Mahalli İcracılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Dahlenk Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Dahlenk Eserinin Yorumlanması



Şekil 15. Mİ1'e göre Dahlenk eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Dahlenk Eserinin Yorumlanması



Şekil 16. Mİ2'ye göre Dahlenk eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Dahlenk Eserinin Yorumlanması



Şekil 17. Mİ3'e göre Dahlenk eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.7. Mahalli İcraçılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Daldalan Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Daldalan Eserinin Yorumlanması



Şekil 18. Mİ1'e göre Daldalan eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Daldalan Eserinin Yorumlanması



Şekil 19. Mİ2'ye göre Daldalan eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde

çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Daldalan Eserinin Yorumlanması



Şekil 20. Mİ3'e göre Daldalan eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.8. Mahalli İcraçılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Dello Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Dello Eserinin Yorumlanması



Şekil 21. Mİ1'e göre Dello eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Dello Eserinin Yorumlanması



Şekil 22. Mİ2'ye göre Dello eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Dello Eserinin Yorumlanması

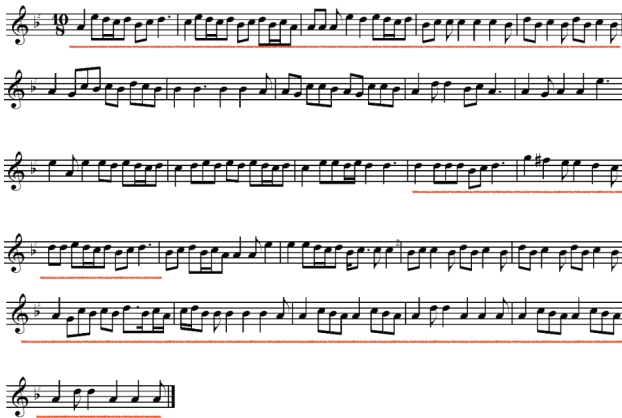


Şekil 23. Mİ3'e göre Dello eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.9. Mahalli İcraçılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Gelin Çıkarma Havası Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Gelin Çıkarma Havası Eserinin Yorumlanması



Şekil 24. Mİ1'e göre Gelin Çıkarma Havası eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Gelin Çıkarma Havası Eserinin Yorumlanması*Şekil 25. Mİ2'ye göre Gelin Çıkarma Havası eserinin notası*

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Gelin Çıkarma Havası Eserinin Yorumlanması*Şekil 26. Mİ3'e göre Gelin Çıkarma Havası eserinin notası*

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.10. Mahalli İcracılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Hoş Bilezik Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Hoş Bilezik Eserininin Yorumlanması



Şekil 27. Mİ1'e göre Hoş Bilezik eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Hoş Bilezik Eserininin Yorumlanması



Şekil 28. Mİ2'ye göre Hoş Bilezik eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Hoş Bilezik Eserininin Yorumlanması





Şekil 29. Mİ3'e göre Hoş Bilezik eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.11. Mahalli İcraçılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre İkinci Bar Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre İkinci Bar Eserinin Yorumlanması



Şekil 30. Mİ1'e göre İkinci Bar eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre İkinci Bar Eserinin Yorumlanması



Şekil 31. Mİ2'ye göre İkinci Bar eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre İkinci Bar Eserinin Yorumlanması

Şekil 32. Mİ3'e göre İkinci Bar eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

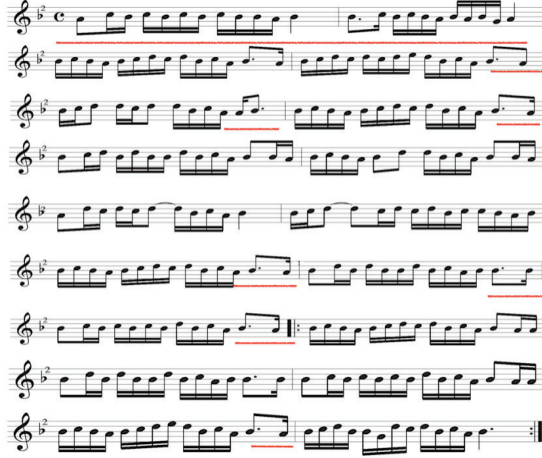
3.12. Mahalli İcraçılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Koçeri Eserinin İcrası

Mİ1'e göre Koçeri Eserinin Yorumlanması

Şekil 33. Mİ1'e göre Koçeri eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Koçeri Eserinin Yorumlanması



Şekil 34. Mİ2'ye göre Koçeri eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Koçeri Eserinin Yorumlanması



Şekil 35. Mİ3'e göre Koçeri eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.13. Mahalli İcracıardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Nare Eserinin İcrası

Mİ1'e göre Nare Eserinin Yorumlanması



Şekil 36. Mİ1'e göre Nare eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Nare Eserinin Yorumlanması



Şekil 37. Mİ3'e göre Nare eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.14. Mahalli İcracıardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Nare Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Nare Eserinin Yorumlanması



Şekil 38. Mİ1'e göre Nare eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Mİ1 eserin kadın barı olarak bilindiğini fakat günümüzde oynanmadığından bahsetmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye göre Nare Eserinin Yorumlanması



Şekil 39. Mİ2'ye göre Nare eserinin notası

Yukarıda Mİ2 icra ettiği eserin repertuarı görülmektedir. Kırmızı çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Nare Eserinin Yorumlanması



Şekil 40. Mİ3'e göre Nare eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.15. Mahalli İcracıardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Paşa Köşkü Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Paşa Köşkü Eserinin Yorumlanması



Şekil 41. Mİ1'e göre Paşa Köşkü eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Paşa Köşkü Eserinin Yorumlanması





Şekil 42. Mİ2'ye göre Paşa Köşkü eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Paşa Köşkü Eserinin Yorumlanması



Şekil 43. Mİ3'e göre Paşa Köşkü eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.16. Mahalli İcraçılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Sallama Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Sallama Eserinin Yorumlanması



Şekil 44. Mİ1'e göre Sallama eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Sallama Eserinin Yorumlanması



Şekil 45. Mİ2'ye göre Sallama eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Sallama Eserinin Yorumlanması



Şekil 46. Mİ3'e göre Sallama eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir. Mİ3 eserin kadın bar havası olması sebebiyle çok yaygın bir şekilde çalınan ve oynanan eser olmadığını ifade etmektedir.

3.17. Mahalli İcracılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Tamzara Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Tamzara Eserinin Yorumlanması



Şekil 47. Mİ1'e göre Tamzara eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Tamzara Eserinin Yorumlanması



Şekil 48. Mİ2'ye göre Tamzara eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

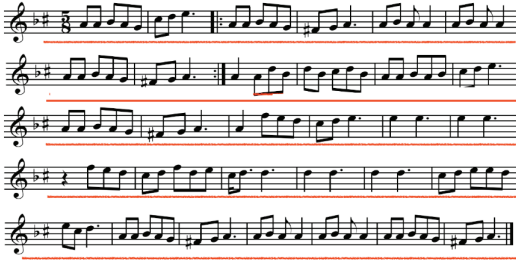
Mİ3'e Göre Tamzara Eserinin Yorumlanması



Şekil 49. Mİ3'e göre Tamzara eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.18. Mahalli İcraçılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Tavuk Barı Eserinin İcrası Mİ1'e Göre Tavuk Barı Eserinin Yorumlanması



Şekil 50. Mİ1'e göre Tavuk Barı eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Tavuk Barı Eserinin Yorumlanması



Şekil 51. Mİ2'ye göre Tavuk Barı eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e göre Tavuk Barı Eserinin Yorumlanması



Şekil 52. Mİ3'e göre Tavuk Barı eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.19. Mahalli İcracılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Temir Ağa Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Temir Ağa Eserinin Yorumlanması



Şekil 53. Mİ1'e göre Temir Ağa eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Temir Ağa Eserinin Yorumlanması





Şekil 54. Mİ2'ye göre Temir Ağa eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Temir Ağa Eserinin Yorumlanması



Şekil 55. Mİ3'e göre Temir Ağa eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.20. Mahalli İcraçılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Tersine (Döne) Eserinin İcrası

Mİ1'e Göre Tersine (Döne) Eserinin Yorumlanması



Şekil 56. Mİ1'e göre Tersine (Döne) eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Tersine (Döne) Eserinin Yorumlanması

Şekil 57. Mİ2'ye göre Tersine (Döne) eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Tersine (Döne) Eserinin Yorumlanması

Şekil 58. Mİ3'e göre Tersine (Döne) eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.21. Mahalli İcracıardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Uzun Dere Eserinin İcrası**Mİ1'e Göre Uzun Dere Eserinin Yorumlanması**

Şekil 59. Mİ1'e göre Uzun Dere eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

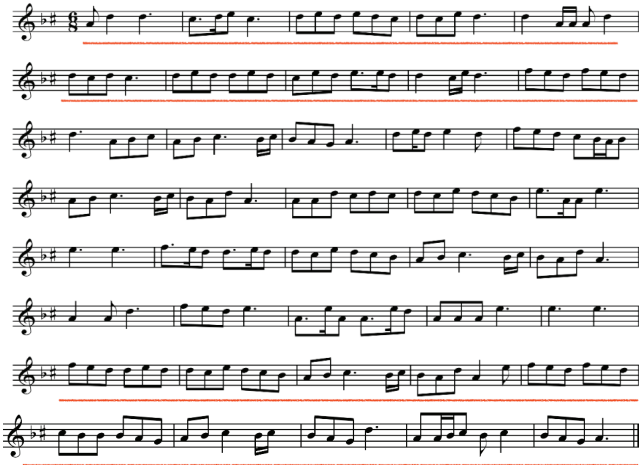
Mİ2'ye Göre Uzun Dere Eserinin Yorumlanması



Şekil 60. Mİ2'ye göre Uzun Dere eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Uzun Dere Eserinin Yorumlanması

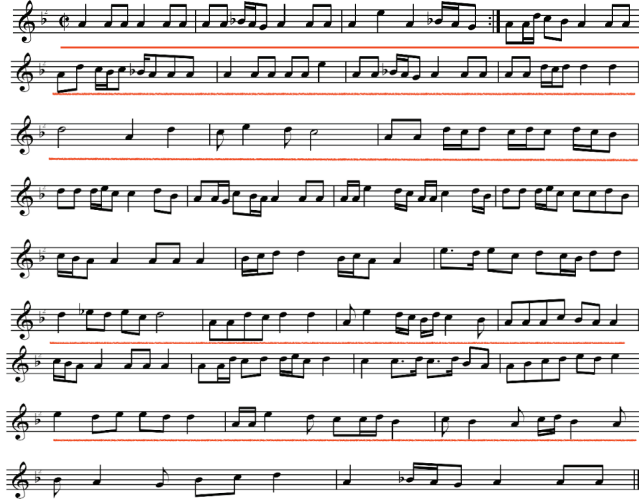


Şekil 61. Mİ3'e göre Uzun Dere eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

3.22. Mahalli İcracılardan Mİ1, Mİ2, Mİ3'e Göre Yayvan (Erkek Barı) Eserinin İcrası

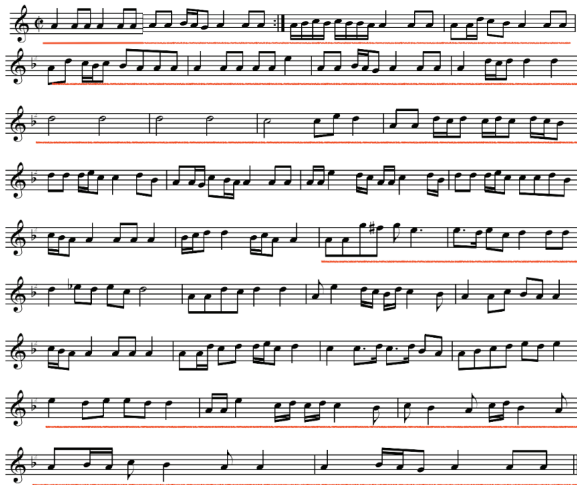
Mİ1'e Göre Yayvan (Erkek Barı) Eserinin Yorumlanması



Şekil 62. Mİ1'e göre Yayvan (Erkek Barı) eserinin notası

Eserin Mİ1 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ1 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ2'ye Göre Yayvan (Erkek Barı) Eserinin Yorumlanması



Şekil 63. Mİ2'ye göre Yayvan (Erkek Barı) eserinin notası

Eserin Mİ2 tarafından icrası repertuar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuarına göre Mİ2 tarafından farklı icra edilmektedir.

Mİ3'e Göre Yayvan (Erkek Barı) Eserinin Yorumlanması



Şekil 64. Mİ3'e göre Yayvan (Erkek Barı) eserinin notası

Eserin Mİ3 tarafından icrası repertuvar üzerinde görülmektedir. Eserin notası üzerinde çizgilerle gösterilmiş yerler TRT THM repertuvarına göre Mİ3 tarafından farklı icra edilmektedir.

4. Sonuçlar ve Öneriler

Araştırmanın üçüncü alt problemine yönelik bulgularda, TRT THM repertuvarında yer alan Erzurum yöresine ait oyun havası eserlerinin mahalli icracılar tarafından bilinip bilinmemeye durumları ve icra farklılıkları belirlenmiştir.

Mİ1, Erzurum yöresine ait oyun havalarından 22 eseri bilmekte ve zurna ve klarnet çalgıları ile icra etmektedir. İcracı eserlerden 570 rep. no'lu Ağırılama, 450 rep. no'lu Berde, 345 rep. no'lu Delloy (Düz Delloy), 61 rep. no'lu Halay, 158 rep. no'lu Hekkari, 3 rep. no'lu Koçeri Bar Havası ve 381 rep. no'lu Tamzara eserlerini bilmediği sonucuna varılmıştır.

Mİ2, Erzurum yöresine ait oyun havalarından 19 eseri bilmekte ve çalgısı ile icra etmektedir. İcracı eserlerden 570 rep. no'lu Ağırılama, 450 rep. no'lu Berde, 194 rep. no'lu Çayır İnce Biçemedim (Osman Ağa), 345 rep. no'lu Delloy (Düz Delloy), 61 rep. no'lu Halay, 158 rep. no'lu Hekkari, 3 rep. no'lu Koçeri Bar Havası, 343 rep. no'lu Nare, 572 rep. no'lu Paşa Köşkü, 381 rep. no'lu Tamzara eserlerini bilmediği sonucuna varılmıştır.

Mİ3, Erzurum yöresine ait oyun havalarından 22 eseri bilmekte ve çalgısı ile icra etmektedir. İcracı 570 rep. no'lu Ağırılama, 450 rep. no'lu Berde, 345 rep. no'lu Delloy (Düz Delloy), 61 rep. no'lu Halay, 158 rep. no'lu Hekkari, 3 rep. no'lu Koçeri Bar Havası ve 381 rep. no'lu Tamzara eserlerini bilmediği sonucuna varılmıştır.

Mahalli icracılar yörede çalınan eserlerin daha çok bar ve halay havalarında olduğu diğer eserlerin ise günümüzde icra edilmediğini belirtmişlerdir. İncelemeler neticesinde eserlerin günümüzdeki icrası ile TRT THM repertuvarında yer alan notaları karşılaştırıldığında eserler arasında benzerlik ve farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılıkların mahalli icracıların

nota bilmemesi nedeniyle eserleri dinleyerek yada usta çırak ilişkisiyle belleğe kaydetmek suretiyle öğrenmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. İcrada yapılan ekleme veya çıkarmaların yoruma dayalı icra farklılıklarından olduğu tespit edilmiştir. Fakat bu farklılıkların eserlerdeki ana ezgi ve ritmik yapıyı bozmadığı sonucuna varılmıştır.

Erzurum yöresinde var olan, fakat repertuvara kazandırılmamış eserlerin, derleme çalışmalarının yapılmasının, alana ve TRT repertuvarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yeni yapılacak çalışmalarda, ülkemizin çeşitli yörelerine özgü oyun havası ve türkülerin, müzikal açıdan ele alınıp incelenmesinin, kültürümüze hizmet etme ve zenginliğinin ortaya çıkarılması açısından önem taşıyacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Artun, E. (2011). *Âşıklık geleneği ve âşık edebiyatı edebiyat tarihi/metinler*. (4. Baskı). Adana: Karahan Yayınları.
- Bayraktar, E. (1992). “*Geleneksel müziklerimiz ve çokseslilik çalışmaları*”, *Türk halk musikisinde çeşitli görüşler*. (Derleyen) Salih Turhan. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Büyükyıldız, H. Z. (2009). *Türk halk müziği-ulusal Türk müziği*. İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.
- Erzurum Yöresi Oyun Havalaları Notaları. (2017, 27 Mart). Erişim adresi: <http://www.trtmuzikdairesibaşkanlığı.com/>
- Güvenç, B. (2002). *Kültürün A B C’si*. (2. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Hoşsu, M. (1997). *Geleneksel Türk halk müziği nazariyatı*. İzmir: Kombassan A.Ş.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TRT. (2000). *Türk halk müziği repertuarı “Türk halk müziği oyun havaları repertuarı”*. Ankara: TRT Kurumu Müzik Dairesi Yayınları.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar- ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye’deki durum*. (3. Basım). Ankara: Önder Mabaacılık Ltd. Şti.